

Klimaatactivist niet welkom bij Defensie

Als gevolg van zijn werkzaamheden voor de klimaatactiegroep Extinction Rebellion (XR) werd een werknemer van Defensie benaderd door inlichtingendiensten. Als klap op de vuurpijl werd zijn geweldloze inzet voor XR fel ingeperkt door Defensie.

Op 5 december 2016 maakte Tom Middendorp, op dat moment Commandant der Strijdkrachten, zich zorgen over de klimaatverandering en de wijze waarop Defensie daarmee omgaat. „De tijd is voorbij dat klimaatverandering een hobby is voor natuurliefhebbers of boomknuffelaars”, zei hij bij de NOS (05-12-2016).

Deze zorgen zou hij drie jaar later nadat hij was afgezwaaid opnieuw uiten in *NRC Handelsblad* (27-10-2019) onder de titel 'De krijgsmacht is nog lang niet *climate proof*'. Middendorp maakt zich zorgen over de wereldvrede als gevolg van klimaatverandering. Zelf deel ik die zorgen en heb geprobeerd beiden te combineren. Helaas is me dat niet gelukt.

Extinction Rebellion

Mei 2014 begon ik als parttime militair bij de Nationale Reserve. Hier hoopte ik een zinvolle bijdrage te leveren aan de maatschappij buiten mijn normale kantoorbaan om, nieuwe dingen te leren en mijn grenzen op te zoeken. Na een paar weken werkzaam te zijn geweest op de kazerne en in het veld kreeg ik mijn baret en kon ik beginnen bij mijn eenheid in Amsterdam. Mijn betrokkenheid bij Defensie was zelfs dusdanig dat ik ook nog een jaar heb afgerond aan de Koninklijke Militaire Academie.

Een voltijd baan bij Defensie werd het niet, maar ik vond het wel geweldig om bij de dienst op een andere wijze te blijven werken, namelijk bij de Nationale Reserve. Ik regelde met mijn reguliere werkgever dat ik jaarlijks twee tot drie weken onbetaald verlof kon opnemen om op inzet te kunnen, naast de trainingen die menig avond een weekend in beslag namen.

Ik vond het heerlijk om even uit het dagelijkse ritme te komen en iets geheel anders te doen. Defensie was ook erg over mij te spreken. Tijdens mijn functioneringsgesprek in 2018 bij de Nationale Reserve was men zeer tevreden. „Ga zo door“, was de strekking.

Naast mijn werk en Defensie ben ik mij altijd bewust geweest van het milieu en maak me zorgen over de klimaatverandering, maar was geen activist. Wel nam ik op 10 maart 2019 met tienduizenden anderen deel aan een klimaatmars in Amsterdam. Ik kon iets doen en wilde mijn zorgen omzetten in een positieve verandering.

In het najaar van 2018 kwam in Engeland de klimaatgroep Extinction Rebellion (XR) in het nieuws met hun *declaration of rebellion*. Ze voerden een aantal fotogenieke en confronterende acties op de Londense bruggen en voor het Britse parlement. De combinatie van ernst en creativiteit sprak me aan en na de klimaatmars besloot ik een bijeenkomst van XR Amsterdam bij te wonen.

Het klikte meteen. Ik hielp met het organiseren van een aantal acties in april vorig jaar waarbij ik ook contactpersoon was voor de gemeente en politie. Bij Extinction Rebellion heb ik er nooit een geheim van gemaakt dat ik voor Defensie werkte. Men was juist blij omdat ik daardoor geschikt was als politiecontactpersoon.

De actieweken in april leverden enorm veel werk op maar verliepen bevredigend. Vanuit de autoriteiten kregen we complimenten over onze professionaliteit en openheid, waarden waar ik bij de organisatie XR sterk op heb aangestuurd.

Dodenherdenking

Andersom heb ik bij Defensie nooit mijn zorgen over de klimaatverandering onder stoelen of banken gestoken. En mijn betrokkenheid bij acties van Extinction Rebellion evenmin. Mijn collega's bij de Nationale Reserve wisten ervan. Eind maart/begin april, nog voor de actieweken, kwam mijn betrokkenheid dan ook geregeld ter sprake tijdens legeroefeningen, in de bus en bij het soms lange wachten of in de bar van de compagnie.

Bij inzet tijdens de Dodenherdenking op 4 mei 2019 was er tijdens de lunch en tussen de bedrijven door gelegenheid om met mijn collega's over allerlei zaken te praten. Tijdens een van die gesprekken zie ik iets over de overeenkomsten tussen het militaire planningsproces en de planning van grootschalige acties. De kapitein, de hoogste leidinggevende van mijn eenheid, was hier ook bij. Hij luisterde geïnteresseerd mee en stelde nu en dan een vraag.

Vier dagen later, woensdag 8 mei 2019, werd ik op weg naar werk in de bus vlak voor de eindhalte aangesproken door een man in burgerkleding. Hij zat op een klapstoeltje in het middenpad tegenover de deur in het midden van de bus en stond op, sprak me aan toen ik van achterin de bus aan kwam lopen om uit te stappen bij de eindhalte. „Ben jij ... (mijn voornaam)”, vroeg hij aan mij. Ik bevestigde dit en vervolgens zei de man of hij mij even kon spreken.”

Hij identificeerde zich als 'Per' van de politie. Per liet een politiepas zien die er op eerste gezicht echt uitzag, maar ik kon de pas niet echt goed bestuderen en daarom ook niet zijn naam lezen. Per is kaal, niet lang, fors, typisch zo'n figuur uit een politieserie die dingen gedaan krijgt. Sociaal ervaren en makkelijk pratend. Casual gekleed, spijkerbroek, jackje, niks fancy.

Per was vaag over zijn functie binnen de politie. Toen ik zijn telefoonnummer (06-82344225) kreeg zei hij dat ik hem daarop moest bellen om ergens af te spreken, maar ik moest niet naar een bureau gaan want zijn collega's waren niet allemaal op de hoogte van Per's functie, rol, of iets dergelijks.

Nadat we de bus waren uitgestapt, overlaadde Per me met complimenten. Hij beweerde dat hij „van de koning” moest doorgeven hoe goed onze acties op Koningsdag waren georganiseerd, zo professioneel en dat zijn collega's bij de politie zulke goede dingen over me hadden gezegd.

Tijdens de actieweken in april had ik als contactpersoon van Extinction Rebellion geregeld contact met de politie. Doel was zo open mogelijk overleg te voeren met de autoriteiten vanuit de visie dat wij, maar ook de politie, gebaat is bij goede onderlinge verhoudingen.

Dit gesprek met Per en de wijze waarop hij mij complimenteerde voelde echter anders. Dat bleek ook nadat hij klaar was met mij te complimenteren.

De werving

Per vond wellicht dat XR achter een belangrijk doel staat, maar beweerde tegelijkertijd dat niet iedereen dat vindt en dat sommige mensen ons misschien iets kwaads zouden willen aandoen. Dat was ook een beetje het bruggetje, of zijn *hook*, over waarom het goed zou zijn eens te praten over dingen. Als andere mensen activisten van XR kwaad wilden aandoen, waarom wilde hij dan met mij op een 'informele' wijze over XR spreken, flitste het door mijn hoofd?

We spraken af om de volgende dag in eethuis de Subway op het treinstation van Almere. Hij gaf mij het nummer van zijn prepaid telefoon. Later die dag belde hij dat ze waren wezen kijken en dat de Subway een wat drukke en te publieke locatie was. Ook bleek de volgende ochtend te kort dag te zijn. Per stelde voor om de afspraak te verzetten naar maandag 13 mei 2019. De nieuwe locatie werd een eetcafé op het plein in Almere aan de centrumzijde. Daar was een rustig hoekje volgens Per.

De maandag van de afspraak had ik me voorgenomen het gesprek kort te houden. Ik voelde mij niet op gemak bij deze Per. Het feit dat ze me hadden gevolgd in de bus, dat ze dus hadden gepost en wisten waar ik was, vond ik alarmerend. Ik ben me daar aanvankelijk niet bewust van geweest en voelde me aangetast in mijn privacy. Ze hadden toch gewoon een brief naar mijn woning kunnen sturen? Blijkbaar moest het geniepiger.

De invalshoek van het gesprek van Per en een collega was dat ze XR wilden beschermen voor kwaadwillende mensen van buitenaf, zoals het soort mensen dat aannemers van windmolenparken terroriseren, en voor extremisme van binnenuit. Daarvoor zochten ze iemand met wie ze eens in de zoveel tijd konden afspreken om *off the record* te praten. De collega van Per had een getekend gezicht, stoppelbaardje en ook een politie-achtig voorkomen.

Met *off the record* praten bedoelde Per afspraken maken in een openbare gelegenheid zoals een lunchcafé en niet met een wijkagent. Die wijkagenten schrijven alles maar op, volgens Per. Hij kon zich namelijk voorstellen dat ik anoniem en *off the record* misschien meer vrijuit zou willen kunnen spreken als ik ergens mee zou zitten. En Per was natuurlijk de ideale gesprekspartner, ik kon hem regelmatig spreken.

Inwinnen van informatie

Het was mij inmiddels wel duidelijk dat het bij deze gesprekken zou gaan om het doelgericht inwinnen van informatie hoewel dit niet met zoveel worden door Per en zijn collega werd verwoord. Ik kreeg echter wel die indruk en vroeg er daarom naar. Het doelgericht inwinnen van informatie werd niet ontkend, maar ik hoefde niets te doen wat ik niet zelf wilde.

Ik antwoordde dat XR een open organisatie is en dat er daarom geen reden is om stiekeme dingen te doen. Ik vertelde hen over algemene organisatorische aspecten van de actiegroep, die ook op YouTube worden uitgelegd. Het was duidelijk dat ze aan het vissen waren door bijvoorbeeld prikkelende vragen te stellen over mensen van andere organisaties zoals Code Rood die zich zouden hebben aangesloten bij Extinction Rebellion. Het enige wat ik daarop kon zeggen is dat er altijd overlap zal zijn tussen groepen binnen dezelfde actiebeweging.

Hoewel ik me niet geïntimideerd voelde, ervoer ik wel dat ik enorm werd bespeeld. Ze hebben me een behoorlijke tijd, drie kwartier tot een uur, aan de praat gehouden terwijl ik vooraf had bedacht dat ik het kort wilde houden. Ik schaam me er bijna voor. Het leek of ze geïnteresseerd waren, maar achteraf gezien waren ze behoorlijk sturend en gericht bezig met informatie-inwinning. Zo vroegen ze naar mijn werk waarop ik antwoordde dat ik ook een bijbaan heb, terwijl dat helemaal niet nodig was.

Of ik ze iets nieuws heb verteld, is mij niet duidelijk, maar misschien hoort die schijn er wel bij. Het leek er namelijk op dat ze alles al van mij wisten. Dit kwam vooral door terloopse opmerkingen zoals: „Je werkt dus hier maar je woont in Purmerend, toch?”

Ook waren ze goed voorbereid met vragen en invalshoeken zodat ik als iets ter sprake kwam het gevoel zou krijgen achter de feiten aan te lopen. Het was duidelijk dat deze heren van alles over me wisten en er dus sprake was van grote machts- en informatieongelijkheid.

Aan het eind van het gesprek heb ik nee gezegd op het maken van vervolgspraken. We schudden elkaar de hand ik hoopte dat daarmee de kous was afgedaan. Ik wilde geen informatie over XR aan de inlichtingendienst geven. Niet omdat ik het principieel tegen het werk van de inlichtingendiensten ben maar omdat ik het vertrouwen van mijn mede-actievoerders niet wilde beschamen. Daarnaast wilde ik niet chantabel zijn.

XR-verbod van Defensie

Ik voelde me ernstig aangetast in mijn privacy en enigszins gemanipuleerd na het gesprek. Maar dit bleek slechts het begin. Donderdag 16 mei 2019, na het gesprek, vond er een meerdaagse oefening plaats van mijn compagnie bij de Nationale Reserve. Aan het begin van de oefening sprak de sergeant veiligheid van de compagnie mij aan over het feit dat mijn betrokkenheid bij Extinction Rebellion besproken zou worden binnen de staf. Ik ging ervan uit dat het wel goed zat. Ik was er per slot van rekening open over geweest en klimaatverandering is een ernstige zaak. Had Tom Middendorp toch ook gezegd?

Na het eindappel van een oefening op zaterdag 18 mei kwam de sergeant veiligheid naar mij toe en zei dat de leiding van de compagnie had besloten dat ik niet meer betrokken mocht zijn bij XR. Ik werd een beetje overvallen door deze mededeling en vond het ook een vreemde gang van zaken. Ik zocht de sergeant kort daarop op en verzocht hem of ik het besluit op papier kon krijgen omdat het hier een beslissing betrof waar mogelijk arbeidsrechtelijk consequenties aan verbonden zijn. Ik zei dat ik eventueel bezwaar wilde aantekenen.

De sergeant leek hierop enigszins terug te krabbelen. Hij had het niet „zo bedoeld“, of iets in die strekking en dat het niet een formele zaak was. Ook gaf hij aan dat het niet zijn beslissing was, maar die van de *second* (plaatsvervangend compagniescommandant) die het „niet een goed idee vindt dat je bij XR zit.“ Ik heb vervolgens gezegd dat ik het

dan als een mededeling beschouw en het daarbij zou laten zolang het geen officiële beslissing of opdracht was. De sergeant maakte de indruk dat de zaak hierbij was afgedaan.

Is Defensie bang voor XR?

Er vond een nieuwe legeroefening plaats, een steunverlening bij de dapperheidsonderscheiding op 4 juli 2019. In het voorjaar had de Haagse Delta-compagnie gevraagd om extra mensen waarvoor ik mij had ingeschreven. Op zondag 30 juni volgde nog een bericht van de plaatsvervangend compagniescommandant van de D-compagnie: „Voor alle duidelijkheid: we gaan deze opdracht uitvoeren met een minimum aan bezetting. Graag dan ook allen aanwezig. Afzeggingen brengen de uitvoering in gevaar.”

Ik had er zin in en was de gebeurtenissen van twee maanden geleden al een beetje vergeten. Was dan ook zeer verbaasd toen ik op woensdag 3 juli werd gebeld door dezelfde compagniescommandant die mij vertelde dat er sprake van overbezetting was en mijn diensten niet nodig zouden zijn. Eerst waren afzeggingen uit den boze en nu mocht ik niet meedoen terwijl er zich weinig mensen voor hadden aangemeld.

Op 4 juli 2019 belde mijn kapitein me voor een afspraak. Hij gaf geen reden aan. Ik vond het vreemd en dacht dat er iets aan de hand moest zijn. Toen ik op internet ging zoeken, stuitte ik op een demonstratie van veganisten bij het parlement tijdens de jaarlijkse parlementaire barbecue op dezelfde dag als de dapperheidsonderscheiding. Ik dacht dat ik daarom werd uitgesloten van de steunverlening. Was Defensie soms bang voor een soldaat der eerste klasse die bij een oefening zijn zorgen over de klimaatverandering zou uiten?

Het gesprek vond woensdag 10 juli 2019 plaats. Niet alleen de kapitein was aanwezig, maar ook de luitenant (mijn pelotonscommandant). In de maanden voorafgaande aan het gesprek had hij niets gezegd, maar nu begon de kapitein over het feit dat hij „signalen had ontvangen uit het hogere net”. Ik zou betrokken zijn bij een „criminele organisatie”.

Hij zei dat lidmaatschap van een criminele organisatie grond was voor ontslag en betrok dat op Extinction Rebellion. Hij vergeleek de kwestie met militairen die ook geen lid kunnen zijn van motorbendes.

Metten met twee maten

Er ontspoon zich een vreemd gesprek, waarbij de kapitein sterk aanstuurde op ontslag. Lidmaatschap van een criminele organisatie zou ontslag waardig zijn. Ik probeerde het beeld over XR te corrigeren en legde uit dat, juist vanwege mijn positie, ik alleen bij strikt wettige acties betrokken ben. Vervolgens stelde de kapitein dat het achterhouden van een nevenfunctie tot ontslag kan leiden. Ik gaf toe dat het goed zou zijn geweest als ik hierover een formele melding had gemaakt, maar ik ben vanaf het prille begin open geweest over mijn betrokkenheid bij Extinction Rebellion.

Vervolgens zou demonstreren verboden zijn voor militairen. Hij noemde een paar redenen: „We hebben een voorbeeldfunctie, dus doen dat soort dingen niet, het bezorgt de politie werk, het veroorzaakt hinder en dat allemaal terwijl wij voor orde en veiligheid staan.” Ik wees de kapitein echter op wetgeving die specifiek toestaat dat militairen mogen demonstreren. Artikel 33 Wet militair tuchtrecht laat het recht op organisatie of deelname aan een betoging specifiek in stand wordt gehouden wanneer dit plaatsvindt buiten militaire tijd, buiten militaire locatie en zonder uniform.

De kapitein stelde vervolgens dat er wellicht sprake zou zijn van extremistische opvattingen in verband met de toepassing van burgerlijke ongehoorzaamheid door XR als zijnde organisatie. Wat op dat moment overigens nog tamelijk hypothetisch was omdat de acties van april 2019 niet verboden waren, maar zelfs gefaciliteerd door de overheid. Daarnaast had ik als individu alleen deelgenomen aan wettige demonstraties.

Ik had het gevoel dat er met twee maten werd gemeten. XR en impliciet ik worden beschuldigd van extremistische opvattingen maar blijkbaar zou dat dan niet gelden voor de retoriek over migratie en religie binnen de compagnie.

Een Extinction Rebellion logo op m'n profielfoto van Facebook wordt gezien als een enorm probleem, maar openlijke steun van collega's voor de bestorming van het provinciehuis in Groningen door boeren schijnbaar niet.

Opdracht van bovenaf

Het werd mij duidelijk dat, hoewel de kapitein het niet expliciet zei, dat hij een opdracht van bovenaf had gekregen, dat ik wel degelijk een probleem vormde. Hij wilde duidelijk af van dat probleem, met of zonder juridische basis. De kapitein improviseerde wat, voerde meerdere argumenten aan. En als hij me niet mocht ontslaan, riep hij me gewoon niet meer op.

Een beetje vreemde wending van het gesprek aangezien mijn kapitein eerst schermde met allerlei regels waaraan ik me diende te conformeren, maar vervolgens zelf mijn arbeidsrechten volledig negeerde. 'Niet oproepen' is eigenlijk een soort informeel ontslag.

Ik maakte de kapitein duidelijk dat ik weigerde af te zullen zien van mijn burgerrecht om vreedzaam te demonstreren. Er was in mijn ogen geen sprake van een conflict: zoals oud-generaal Middendorp zegt is de klimaatcatastrofe een grote bedreiging van die 'Vrede en Veiligheid' waar Defensie voor staat. Er is geen rechtsgrond voor ontslag.

Wel begrijp ik de angst van Defensie voor belangenverstremming, associatie, etc. Omdat ik geen juridisch gedoe wilde, spraken we af dat ik niet langer als politiecontactpersoon actief zou zijn voor Extinction Rebellion, maar dat ik wel kon blijven deelnemen aan wettige demonstraties. Mocht ik weer actief willen worden bij de organisatie, moest ik dat formeel melden als nevenfunctie. Wel volgt er nog een oordeel van hogerop.

Omdat ik mijn deel van de afspraken met Defensie wilde nakomen, nam ik met pijn in mijn hart afscheid van Extinction Rebellion. Ik legde al mijn taken neer en hoopte dat ik zo de vrede had hersteld, dat ik weer op goede voet verder kon bij mijn compagnie.

Ik was wel behoorlijk overstuur over de hele situatie en het bleef spoken in mijn hoofd.

Weg bij Defensie

Uiteindelijk besloot ik na de zomerstop op 1 september 2019 ontslag te nemen bij Defensie. Ik ben er namelijk van overtuigd dat als ik in dienst was gebleven en ook openlijk XR was blijven steunen, ik vroeg of laat weer op het matje zou zijn geroepen, zou worden geweerd bij militaire inzet of een kazerneverbod zou krijgen. Natuurlijk was het na vijf jaar Nationale Reserve ook een beetje een sleur geworden, maar ik was allerminst klaar bij Defensie.

Ik voelde me echter niet meer welkom, zeer ongewenst en onder druk gezet. Het is een goed recht van leidinggevenden zich ongemakkelijk te voelen over mijn meningen en activiteiten, maar van hen verwacht ik professioneel handelen op basis van feitelijke regels, geen informele verboden op basis van onderbuikgevoelens. Dat ik mij altijd binnen de kaders van civiele en militaire wetgeving heb gehouden en demonstreren een essentieel burgerrecht is, lijkt bij Defensie er niet toe te doen.

Van 7 tot en met 13 oktober 2019 volgde in Amsterdam een actieweek van Extinction Rebellion. Knap lastig voor mij want was dan wel uit de organisatie gestapt en ontslag genomen bij Defensie, maar was nog niet officieel ontslagen. In plaats van een normale maand opzegtermijn, duurde het bij Defensie twee maanden voordat ik echt niet meer in dienst was. Tijdens de actieweek wilde ik echter mijn betrokkenheid wel tonen en hielp bij de registratie van arrestanten na de acties. Opnieuw liet ik zien dat ik mijn deel van de afspraken nakwam.

Woensdagochtend 16 oktober 2019, na de actieweek, ging mijn telefoon over. Het was 'Dennis' van 'het Ministerie van Binnenlandse Zaken' met belnummer 06-47423852. Ik dacht meteen, dit is de AIVD en vroeg dat ook. „Is er een verband met de politie, het inlichtingenapparaat of het NCTV?” Dennis antwoordde wat ontwijkend: „Ik informeer instanties als het NCTV over ontwikkelingen en mogelijke dreigingen.”

Hoewel Dennis de AIVD in het gehele gesprek niet noemde, ontkende hij ook niet dat hij daarvoor werkte. Toen ik aan het eind van het gesprek zei dat we gewoon op het Ministerie van Binnenlandse Zaken konden afspreken als hij daar toch werkte, antwoordde hij plots dat zijn dienst

niet zo functioneerde. Waarom hij zo geheimzinnig deed, terwijl hij wel allerlei dingen van mij wist, werd niet duidelijk.

Dennis stelde dat hij had kennisgenomen van mijn situatie en het daar er graag eens over wilde hebben. Met 'de situatie' doelde hij op het feit dat ik zowel reservist was en tevens klimaatactivist. Hij suggereerde dat ik bekend stond bij de politie als contactpersoon voor XR en dat mijn dossier hem was opgevallen. Hij vond het een interessante combinatie, Defensie en actiewereld, waar hij het met mij over wilde hebben. Ik meldde dat ik inmiddels ontslag had aangevraagd bij Defensie maar hij wilde toch graag praten. Ik was er inmiddels klaar mee en gaf aan daar geen behoefte aan te hebben.

Veiligheidsrisico

Na het telefoongesprek met Dennis verwachtte ik niets meer totdat ik officieel uit militaire dienst was getreden. Ik had me namelijk netjes aan de afspraken gehouden. Dit bleek echter ijdele hoop. Die middag werd mijn Defensiepas geblokkeerd. Hiervan werd ik niet persoonlijk op de hoogte gesteld, maar mijn groepscommandant (sergeant) stuurde een bericht naar de app van mijn legergroep.

„Lui. Ff aandacht voor het volgende. In het licht van recente ontwikkelingen is het [ondergetekende, fout gespeld] niet meer toegestaan om op het terrein van de [kazerne] te komen. Ook zijn pas is geblokkeerd. De wacht is op de hoogte gebracht. ” Het bericht was afkomstig van de pelotonsleiding die hun besluit op onpersoonlijke wijze aan mijn groep overbrachten. In de derde persoon werd ik op de hoogte gesteld van mijn status als, zo leek het, ernstig veiligheidsrisico.

Een paar telefoontjes later bleek wat mijn misdaad was. Mijn eveneens verbaasde groepscommandant vroeg mij wat ik me op de hals had gehaald: „Wat heb je gedaan? Pannenkoek.” Ik antwoordde dat ik geen fuck heb gedaan, maar schijnbaar heb ik mijzelf „teveel in de picture gezet.” Hij stuurde mijn Facebook-profielfoto door waarop duidelijk het logo van XR te zien is. Schijnbaar dacht het hogere kader mij ergens op heterdaad betrapte te hebben.

Later belde de sergeant veiligheid. Het was niet zijn beslissing, zei hij, maar hij stond er wel achter. Extinction Rebellion zijn de slechteriken. Ik heb me netjes aan de afspraken gehouden, heb me teruggetrokken uit

XR, maar blijkbaar maakt het niet uit dat ik geen regels heb geschonden. „Daar gaat het niet om”, antwoordde de sergeant veiligheid.

Klimaatverandering bestaat niet voor Defensie en mensen die zeggen dat dat deze onze veiligheid in gevaar brengt, vliegen de laan uit. Tom Middendorp, oud-commandant der Strijdkrachten, zal op zijn woorden moeten passen, want straks vormt ook hij nog een veiligheidsrisico met zijn zorgen over de wereldvrede als gevolg van de klimaatverandering.

Op verzoek wenst de schrijver anoniem te blijven.